

مجلس لدول التقيد س هيئة
لعريه ةلخيه جلدولتعون
GCC STANDARDIZASYON TEŞKILATI (GSO)

GSO 2055-2/2015 (E)

لئذ ي لجزء ل لمتجات

لصدا ر لجهك ل علم ة لطات اللئذ ت
ل ل ل شهادت

Helal ürünler – Kısım 2: Helal Belgelendirme
Kuruluşları için Genel Gereklilikler

ICS : 67.050

Helal ürünler – Kısım 2: Helal Belgelendirme Kuruluşları için Genel Gereklilikler

GSO Yönetim Kurulu Onay Tarihi : 19/06/1431h(02/06/2010)
Yayın Türü : Standart

Önsöz

GCC Standardizasyon Teşkilatı (GSO), GCC üye devletlerinin Ulusal Standartlar Kuruluşlarından oluşan bölgesel bir teşkilattir. GSO'nun temel işlevlerinden biri, ihtisaslaşmış teknik komiteler (TK'lar) vasıtasıyla Körfez Standartları / Teknik yönetmelikler yayınlamaktır.

İşbu Standart, gıda ve tarımsal ürünler standartları için teknik bir komite olan Komite TK No (5) teknik programı çerçevesinde GSO tarafından hazırlanmıştır. Taslak Standart, Birleşik Arap Emirlikleri tarafından hazırlanmıştır.

Taslak Standart, ilgili **ADMO**, Uluslararası ve Ulusal yabancı Standartlar ve referanslara dayanılarak hazırlanmıştır.

İşbu Teknik Yönetmelik, GSO Yönetim Kurulunun, 19-20/6/1436h (8-9/4/2015) tarihli (35) sayılı toplantısında, GSO Yönetim Kurulu tarafından bir Körfez Teknik yönetmeliği olarak onaylanmıştır.

Helal ürünler – Kısım 2: Helal Belgelendirme Kuruluşları için Genel Gereklilikler

1. KAPSAM

İşbu standart, Helal belgelendirme kuruluşlarının uyacağı gereklilikleri ve bu faaliyetleri gerçekleştiren kuruluşlar için Helal ürün /hizmet ve /veya yönetim sistemleri gibi Helal belgelendirme faaliyetlerinin yürütülmesi için gereklilikleri belirtmektedir.

2. TAMAMLAYICI REFERANSLAR

2.1 GSO 993: "İslami usullere göre hayvan kesim koşulları".

2.2 GSO 2055-3: "Helal gıdalar – Kısım üç: Helal Belgelendirme Kuruluşlarına akreditasyon veren helal akreditasyon kuruluşları için genel gereklilikler".

2.3 GSO 9: "Hazır ambalajlı gıda maddelerinin etiketlenmesi".

2.4 ISO 9000: "Kalite yönetim sistemleri – Temel esaslar, terimler ve tarifler".

2.5 ISO/IEC 17000: "Uygunluk değerlendirmesi – Terimler, tarifler ve genel prensipler".

2.6 ISO/IEC 17025: "Deney ve kalibrasyon laboratuvarlarının yeterliliği için genel şartlar".

2.7 ISO/IEC 17020: "Uygunluk değerlendirmesi - Çeşitli tiplerdeki muayene kuruluşlarının işletimi için şartlar".

2.8 ISO/IEC Guide 53: "Uygunluk değerlendirmesi – Bir kuruluşun ürün belgelendirmede kalite yönetim sistemini kullanımı üzerine kılavuz".

2.9 ISO/IEC 17021: "Uygunluk değerlendirmesi - Yönetim sistemlerinin tetkikini ve belgelendirmesini sağlayan kuruluşlar için şartlar".

2.10 ISO 19011: "Yönetim sistemlerinin tetkiki için ana esaslar".

3. TANIMLAR

İşbu standardın amaçları doğrultusunda aşağıdaki tanımlar geçerlidir:

3.1 İslami Kurallar

İslami kurallar Allah'ın kutsal kitabı Kuranı Kerim'de belirttikleri ve İslam peygamberi Hz. Muhammed'in sünnetleridir.

3.2 Helal Belgesi

Bu belge, tanımlanan ürün, hizmet veya sistemin, Helal ölçütler ile ilgili olarak İslami kurallara uygun olduğunu gösterir ve kapsamında; Helal kesim belgeleri, tesisler, mezbahalar ve çiftlikler için Helal belgesi, gıda bileşenleri, gıda katkı maddeleri ve et ve esansları, peynir mayası, jelatin, yağ ve hayvani yağlar ve bunların türevleri gibi içerikler için Helal belgeleri, yer almaktadır.

3.3 Sözleşme

Başvuran ile helal belgelendirme kuruluşu arasında imzalanan, ve Helal ürün veya hizmete verilen logonun kullanım hakkına ilişkin kuralları belirleyip yürüten bir anlaşmadır.

- 3.4 Teknik denetçi
Belirli bir işleme teknolojisindeki veya alanındaki Helal prosedürlerini ve gerekliliklerini denetlemek için teknik yetkinliği olan, ve resmi olarak Helal belgelendirme kuruluşu tarafından atanmış kişidir.
- 3.5 Teknik uzman
Helal belgelendirme kuruluşu tarafından resmi olarak atanan, belirli bir gıda işleme teknolojisi veya alanında teknik yetkinliği olan kişidir.
- 3.6 Helal İslami ilişkiler uzmanı
Helal hususlarında İslami kurallara geniş ve kapsamlı şekilde hâkim, ve ilgili kuruluş (Helal yetkili mercii) tarafından onaylanmış ve yetkilendirilmiş; ve Helal belgelendirme kuruluşu tarafından atanmış, Müslüman bir kişidir.
- 3.7 Helal işareti / logosu
Bu standarda uygun olan Helal ürün / hizmet veya yönetim sistemine verilmiş, tasdikli bir işaret / logodur.
- 3.8 Değerlendirme
Bir Helal belgelendirme kuruluşu tarafından, belirli ürün veya hizmetlerin, belirli standart(lar)a ve /veya diğer normatif belgelere dayanarak yeterliğini değerlendirmek için yürütülen bir süreçtir.
- 3.9 Denetçi
Helal belgelendirme kuruluşu tarafından, bu kuruluşun değerlendirme işini tek başına veya bir değerlendirme ekibinin bir parçası olarak yürütmesi için görevlendirilen kişidir.
- 3.10 Şikayet
Herhangi bir kişi veya örgüt tarafından, karşılığında bir yanıt beklenen, hoşnutsuzluk belirten ifade.
- 3.11 Uygunluk Değerlendirme Kuruluşu
Kendi akreditasyonu kapsamındaki uygunluk değerlendirme hizmetlerini gerçekleştiren kuruluştur.
- 3.12 Askıya alma
Helal belgelendirme kuruluşunun kararı ile, daha önceden verilmiş olan Helal belgesine ilişkin olarak, Helal işaretinin kullanımının belirli bir süre ile durdurulması işlemidir.
- 3.13 Başvuru sahibi
Bir ürün veya hizmet için Helal belgesi almak için başvuran bir kişi ya da tüzel kişi.
- 3.14 Belge sahibi/ belgelendirilmiş müşteri/ tedarikçi
Helal gereklilikleri uyarınca ürün / hizmet veya yönetim sistemi sağlayan bir kişi ya da tüzel kişidir.

4. Genel Esaslar

4.1 ISO/IEC 17021:2011 Madde 4'te ve ISO/IEC 17065:2012 EK A'da verilen esaslar, bu standarttaki tanım niteliğindeki gereklilikler ve bunlarla ilgili yürütülen belirli işler için temel teşkil eden esaslardır. Bu esaslar, öngörülemeyen durumlar için alınması gerekebileen kararlar için kılavuz olarak kullanılmalıdır.

4.2 Sorumluluk ve dürüstlük

Helal belgelendirme kuruluşu (HBK) ve çalışanları, İslami Helal kurallarına ve bunun temel esaslarına bağlı davranacaklardır. Azami saygı ve bağlılık gösterilecektir.

5. GENEL GEREKLİLİKLER

5.1 Genel

ISO/IEC 17065:2012, Madde 4.1'de belirtilen tüm gereklilikler uygulanacaktır.

5.1.1 Yasal ve İslami sorumluluk

ISO/IEC 17065:2012, Madde 4.1.1'de belirtilen tüm gereklilikler uygulanacak ve bunların yanı sıra; helal belgelendirme kuruluşu, helal ürün veya hizmetlerin Müslümanlara uygun şekilde tedarik edilmesi hakkında kapsamlı ve derin bilgiye haiz olan Müslüman bir yapı olacak, ve her türlü faaliyetinde İslam'ın gerektirdiği sorumlulukların yerine getirildiğinden emin olmak için gerekli tüm önlemleri alacaktır. Helal belgelendirme kuruluşu, tüm helal ve İslam kurallarına uyma sorumluluğunda olacaktır.

5.1.2 Helal belgelendirme anlaşması

ISO/IEC 17065:2012, Madde 4.1.2'de belirtilen tüm gereklilikler uygulanır.

5.1.3 Helal belgelendirme kararlarına ilişkin sorumluluk

ISO/IEC 17021:2011, Madde 5.1.3'te ve ISO/IEC 17065:2012, Madde 4.1.3'te verilen tüm gereklilikler uygulanır.

5.2 Tarafsızlığın sağlanması

ISO/IEC 17065:2012 Madde 4.2'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.

5.2.1 Helal belgelendirme kuruluşu ve aynı tüzel kişinin herhangi bir bölümü, hiç bir şekilde herhangi bir Helal danışmanlığı, kalite sistem danışmanlığı veya herhangi bir yönetim sistemi danışmanlığı sunmayacak ve sunmayı teklif etmeyecektir.

5.3 **Yükümlülükler [Taahhütler]** ve finansman

ISO/IEC 17065:2012, Madde 4.3'te belirtilen tüm gereklilikler uygulanır.

5.4 İşlemler

5.4.1 Helal belgelendirme kuruluşu, belirli bir Helal ürün belgelendirme sistemine göre ilgili Helal ürün standartlarına uygunluğu değerlendirmek için gereken her tür önlemi alacak ve faaliyeti gerçekleştirecektir. Helal belgelendirme kuruluşu, mevcut Helal belgelendirme sistemi için esas teşkil eden ilgili standartları, veya bunların ilgili kısımlarını, ve numune alma, test ve inceleme gereklilikleri gibi diğer tüm gereklilikleri belirler.

- 5.4.2 Helal belgelendirme işlemlerini gerçekleştirirken, helal belgelendirme kuruluşu, test, muayene, ve helal belgelendirme gerçekleştiren kuruluş veya kuruluşların, ve kişi veya kişilerin, ISO/IEC 17025, ISO/IEC 17020, ISO/IEC 17021 ve /veya ISO/TS 22003'te belirtilen, ve uygulanan gerekliliklere uygunluk ve yeterliliğinden emin olacaktır.
6. YAPISAL GEREKLİLİKLER
- 6.1 Örgütsel yapı ve üst düzey yönetim
ISO/IEC 17065:2012, Madde 5.1'de belirtilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 6.2 Tarafsızlığı koruma komitesi
ISO/IEC 17065:2012, Madde 5.2'de belirtilen tüm gerekliliklerin yanı sıra, aşağıdakiler uygulanacaktır.
- 6.2.1 Helal belgelendirme kuruluşunun faaliyet gösterdiği ülkedeki tanınmış İslami makam /yetkili, tarafsızlığın sağlanması için komitede temsil edilecektir. Helal belgelendirme kuruluşunun gerçekleştirdiği helal belgelendirme faaliyetlerinin tarafsızlığını İslami kurallar ışığında incelemek üzere, ve İslami bakış açısı ile helal belgelendirme kurallarına, prosedürlerine ve politikalarına karar verilirken aktif bir rol oynar.
- 6.2.2 İslami yetkili makam, İslami bilgiler, uygulamalar ve fikirler hakkındaki tarafsızlığa gölge düşürebilecek uyumsuzlıklardan kaynaklanan her türlü sorunla azami dikkati göstererek ilgilenecektir.
7. KAYNAK GEREKENLERİ
- 7.1 Yönetim ve personelin yeterli ve yetkin olmaları
ISO/IEC 17065:2012, Madde 6.1'deki tüm gereklilikler uygulanır. Buna ek olarak, Helal belgelendirme kuruluşunun, personelin faaliyet gösterdikleri ilgili kategoriler (bkz Ek A) hakkında gereken bilgiye sahip olduğundan emin olmak için bir takım süreçleri olacaktır.
- 7.2 Helal belgelendirme faaliyetlerine dahil olan personel
- 7.2.1 Genel gereklilikler
- 7.2.1.1 ISO/IEC 17065:2012, Madde 6.2'de verilen gerekliliklerin yanı sıra, aşağıdakiler de uygulanacaktır:
- 7.2.1.2 Helal belgelendirme kuruluşu, denetleme ve belgelendirme faaliyetlerinde çalışan tüm personelin, teknik olarak yeterli ve ahlaki açıdan kendisini İslami değerlere adanmış Müslüman kişiler olmasından sorumludur.
- 7.2.1.3 Denetleme ve belgelendirme prosedürlerinin etkili ve düzgün bir biçimde sürdürüldüğünden emin olmak için, Helal belgelendirme kuruluşu tarafından personelin yetkinliği için asgari kriterler belirlenecektir. Bu kriterler arasında, Helal standartları ve ilgili belgelerin uygulanması hakkında eğitimin yanı sıra, kalite yönetim sistemi, ürün belgelendirme uygunluk ve güvenlik yönetim sistemleri hakkında eğitimler de yer almaktadır.

- 7.2.1.4 Helal belgelendirme kuruluşunun personeli, kuruluşla sözleşmeli olarak çalışan veya diğer dış kaynaklardan gelen münferit denetçiler olabilir. Helal belgelendirme kuruluşu, tüm personelinin idaresinden, kontrolünden ve işlerinden sorumlu olmakla birlikte, sürekli, sözleşmeli veya dışarıdan sağlanan ve belirli alanlarda görevlendirdiği personelin tamamının yeterliliğinin kontrolüne ilişkin kapsamlı kayıtların idaresinden de sorumludur.
- 7.2.1.5 Helal belgelendirme kuruluşu, Helal belgelendirme işindeki personelinden, aşağıdaki hususlarda taahhüt ve bağlılıklarını ifade eden bir sözleşme veya diğer belgeleri imzalamalarını isteyecektir:
- a) Gizlilik, ve ticari ve diğer çıkarılardan bağımsız hareket etmek ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere Helal belgelendirme kuruluşu tarafından belirlenen kurallara uymak,
- b) Atanacakları Helal denetim veya belgelendirme ürünlerinin tasarımcısı, üreticisi veya tedarikçisi ile kendilerinin veya varsa işverenlerinin önceki ve/ veya mevcut ilişkilerini beyan etmek.
- 7.2.1.6 Helal belgelendirme sürecine dahil olan personelin her birinin ilgili yetkinlikleri, eğitimi ve tecrübesine ilişkin kayıtlar, helal belgelendirme kuruluşu tarafından tutulacaktır.
- 7.2.2 Sözleşmeleri inceleyen personel
- 7.2.2.1 Eğitim
- Helal belgelendirme kuruluşu, sözleşmelerin incelemesini gerçekleştiren personelin, orta öğretime karşılık gelen bilgiye sahip kişiler olmasını sağlamalıdır.
- 7.2.2.2 Güvenlik ve /veya helal ile ilgili eğitim
- Helal belgelendirme kuruluşu, sözleşme incelemesini yapan personelin aşağıdaki eğitimleri başarıyla tamamlamış olmalarını sağlayacaktır:
- a) Helal belgelendirme için gereken ilgili helal standardı ve alakalı belgeler.
- b) Kalite yönetim sistemi ve ürün uygunluğu.
- c) İlgili ürün güvenlik yönetimi (örneğin ISO 22000).
- d) ISO 19011’da verilen kılavuz bilgilere dayanarak denetim süreçleri üzerine eğitim.
- 7.2.2.3 Yetkinlikler
- Helal belgelendirme kuruluşu, sözleşme incelemesini gerçekleştiren personelin, aşağıdaki alanlarda bilgi ve yeteneğe sahip olduğundan emin olmalıdır:
- a) Gıda zincir kategorilerinde ve diğer sektörlerdeki başvuru sahiplerinin sınıflandırılması;
- b) Başvuru sahiplerinin ürün ve/ veya hizmetlerinin, süreçlerinin ve uygulamalarının değerlendirilmesi;
- c) Helal belgelendirme denetçi yetkinlik ve gerekliliklerinin intikali ;
- d) Denetim zamanının (bkz Ek B) ve süre gerekliliklerinin kararlaştırılması;
- e) Helal belgelendirme kuruluşunun sözleşme incelenmesine yönelik politikaları ve prosedürleri.

7.2.3 Helal belgelerini veren personel

7.2.3.1 Genel gereklilikler

Helal belgelendirme kuruluğu, belge verme kararını veren personelin, ilgili kategorideki bir denetçi için ISO 19011'e göre gerekli helal belgelendirme ve denetim üzerine aynı seviyede eğitim ve öğretim seviyesine, ve iş tecrübesine sahip kişilerden oluşmasını sağlayacaktır (bkz Ek A).

Belgelendirme kararını veren ekipte en az üç kişi bulunacak, ve bunların arasında bir İslami ilişkiler uzmanı da bulunacaktır. Kararlar oy çoğunluğuyla değil, oybirliğiyle alınır.

7.2.3.2 Yetkinlikler

Helal belgelendirme kuruluğu, helal belgesini veren ekibin, aşağıdaki alanlarda bilgi ve yeteneğe sahip olduğundan emin olmalıdır:

- a) Helal belgelendirme ilkeleri;
- b) Helal belgelendirmeye ilişkin İslami kurallar;
- c) Güncel ilkeler ve ilgili yönetim sistemlerinin anlaşılması;
- d) Helal gereklilikleri için risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi;
- e) Helal konularında yapılması gereken düzeltmeler ve düzeltici eylemler;
- f) Helal ürün/ hizmetlerle ilgili kanun ve düzenlemeler;
- g) Ürünler, süreçler ve uygulamalar;
- h) İlgili yönetmelikler ve mevzuat;
- i) Doğruluk ve bütünlük için denetim raporu incelenmesi ve değerlendirilmesi;
- j) Düzeltici eylemlerin etkililiğinin incelenmesi ve değerlendirilmesi;
- k) Sertifikasyon süreçleri;
- l) Helal ile alakalı temel kural ve koşulların, özellikle de hayvanların İslami kurallara göre kesimi ve alakalı standartların gereklilikleri konularının, iyi şekilde anlaşılması.

7.2.4 Teknik denetçiler

7.2.4.1 Genel gereklilikler

Helal belgelendirme teknik denetçileri, helal belgelendirme hususunda İslami kurallar hakkında bilgi sahibi olacak, ve helal belgelendirme dokümanları, özellikleri ve teknik dokümanlar hakkında eğitim almış olacaklardır.

7.2.4.2 Eğitim

Helal belgelendirme kuruluğu, lise dengi veya daha yüksek eğitim almış, bu eğitimde de, helal belgelendirme denetimleri gerçekleştirdikleri ilgili endüstriyel kategoriler (Tablo A1, bkz. Ek A) üzerine dersler almış teknik denetçiler sağlayacaktır.

7.2.4.3 Özel eğitimler

7.2.4.3.1 Helal belgelendirme kuruluşu, aşağıdaki konulardaki eğitimlerini başarıyla tamamlamış teknik denetçiler temin edecektir:

- a) İlgili yönetim ilkeleri,
- b) İlgili sektördeki düzenlemeler,
- c) Onaylanmış Helal standardı.

7.2.4.3.2 Eğitim kurslarının alakalı ve uygun oldukları, Helal yetkili merci tarafından tanınmalı/onaylanmalıdır.

7.2.4.4 Denetim eğitimi

Helal belgelendirme kuruluşu, teknik denetçilerin aşağıdaki hususlarda eğitimlerini başarılı şekilde tamamlamalarını sağlayacaktır:

- a) ISO 19011'e dayalı denetim teknikleri,
- b) İlgili ürün güvenlik yönetim sistemi standartları (örn. ISO 22000),
- c) Helal standarda dayalı helal belgelendirme.

7.2.4.5 İş tecrübesi

Helal belgelendirme kuruluşu, ilgili endüstriyel alanda, kalite güvence alanında en az iki (2) yıl tecrübe dahil olmak üzere en az beş (5) yıllık iş tecrübesi olan teknik denetçi sağlayacaktır. Teknik denetçinin, üretim veya imalat, perakende satış, inceleme veya uygulama veya eşdeğer süreçler esnasındaki ürün güvenlik fonksiyonlarında en az iki (2) yıllık iş tecrübesine sahip olmalıdır.

7.2.4.6 Denetim tecrübesi

Helal belgelendirme kuruluşu, teknik denetçinin son üç (3) yıl içerisinde en az dört (4) farklı kurumda, yetkin bir denetçinin liderliğinde, en az on iki (12) belgelendirme denetim günü (ürün/ hizmet gibi) tecrübesi olduğundan emin olacaktır.

NOT – denetim günleri, sanayi veya diğer ürün güvenlik yönetim sistemi denetimlerinde ISO 9001 ile ilgili denetim günlerini kapsar.

7.2.4.7 Yetkinlikler

7.2.4.7.1 Teknik denetçilerin yetkinlikleri [ISO 19011:2011 Madde 7.4.5 c)'ye bakınız], her bir kategori ve sektöre göre (bkz Ek a) kayıt altına alınacaktır. Helal belgelendirme kuruluşu, değerlendirmenin başarılı olduğuna ilişkin için kanıt sağlayacaktır.

7.2.4.7.2 Helal belgelendirme kuruluşu, teknik denetçilerin, aşağıdaki alanlarda bilgi ve becerilerini uygulayabilme yetkinliği gösterdiklerinden emin olmalıdır;

- a) Denetim ilkeleri, esasları ve teknikleri: denetçinin, uygun olanları farklı denetimlere uygulamasını sağlamak ve denetimlerin uyumlu ve sistematik bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak için. Bir teknik denetçi aşağıdaki becerilere sahip olmalıdır;
 - Denetim ilkelerini, esaslarını ve tekniklerini uygulamak,
 - İşleri etkili biçimde planlayıp organize edebilmek,

- Belirlenen zaman planına göre denetimi gerçekleştirmek,
 - Önemli hususlara öncelik vermek ve odaklanmak,
 - Etkili görüşme, dinleme, gözlemlene ve belgelerin etkili incelenmesi vasıtasıyla bilgi toplamak,
 - Kayıt ve verileri tutmak,
 - Denetleme için numune alma tekniklerinin kullanılmasının uygunluğunu ve sonuçlarını anlamak,
 - Toplanan bilginin doğruluğunu teyit etmek,
 - Denetim bulgu ve sonuçlarını destekleyecek denetim kanıtlarının yeterliliğini ve uygunluğunu doğrulamak,
 - Denetim bulgularının ve sonuçlarının güvenilirliğini etkileyebilen faktörleri değerlendirmek,
 - Denetim etkinliklerini kaydetmek için iş dokümanları kullanmak,
 - Denetim raporları hazırlamak,
 - Bilginin güvenilirlik ve güvenliğini korumak, ve
 - Kişisel dil becerileri ile veya bir tercüman vasıtasıyla etkili şekilde iletişimi sağlamak.
- b) Ürün/ hizmet belgelendirme ve/ veya yönetim sistemi ve diğer referans Helal Standardı: denetçinin, denetim kapsamını anlamasını ve denetim kriterlerini uygulamasını sağlamak.
- c) Örgütsel durumlar: teknik denetçinin, örgütün işletme içeriğini anlamasını sağlamak.
- d) Geçerli yasalar, düzenlemeler ve diğer yasal ve bağlayıcılığı olan diğer Helal gereklilikler.
- 7.2.4.7.3 Helal belgelendirme kuruluşu, teknik denetçilerin teknoloji, bilgi ve becerilerini sektöre özgü şekilde ve aşağıdaki alanlarda uygulayabilmesini sağlamalıdır;
- a) Belirli sektör(ler)deki ürünler, süreçler ve uygulamalar (bkz Ek A);
 - b) Eğer varsa, ilgili yönetim sistemi gereklilikleri,
 - c) İlgili ürün/ hizmet standartları,
 - d) İlgili Helal gereklilikleri.
- 7.2.5 Teknik uzmanlar
- 7.2.5.1 Eğitim
- Madde 7.2.4.2 gereklilikleri uygulanacaktır.

- 7.2.5.2 İş tecrübesi
Helal belgelendirme kuruluşu, kendi teknik alanlarında en az dört (4) yıllık tecrübeli teknik denetçiler çalıştıracaktır.
- 7.2.5.3 Yetkinlikler
Helal belgelendirme kuruluşu, teknik uzmanların teknik alanlarında uzmanlık sağlayabilme becerisinde olduğundan emin olacaktır.
- 7.2.6 Helal İslami işler uzmanları
- 7.2.6.1 Eğitim
Helal belgelendirme kuruluşu, Helal İslami işler uzmanlarının en azından sektördeki Helal İslami kurallar ve denetlenen süreçler alanlarında lise sonrası eğitime karşılık gelen düzeyde bilgi sahibi olduklarından emin olacaktır. Bu uzmanlar helal yetkili mercilerce tanınmış olacaktır.
- 7.2.6.2 İş tecrübesi
Helal belgelendirme kuruluşu İslami işler uzmanlarının, Helal belgelendirme alanı ile ilgili Helal İslami kurallar üzerine en az dört (4) yıllık tecrübesi olduğundan emin olacaktır.
- 7.2.6.3 Yetkinlikler
Helal belgelendirme kuruluşu, İslami işler uzmanlarının, Helal belgelendirme alanı ile ilgili İslami kurallarda uzmanlık becerisi gösterdiklerinden emin olacaktır.
- 7.2.7 Denetim ekibinin seçilmesi
- 7.2.7.1 Helal belgelendirme kuruluşu, Helal belgelendirme denetim ekibinin denetimin gerektirdiği belirli alanda yetkinliklerinin olduğundan emin olmalıdır (bkz Ek A).
- 7.2.7.2 Denetim ekibi en az iki (2) personelden oluşur. Bunlardan biri teknik denetçi ve diğeri Helal İslami işler uzmanıdır olacaktır.
- 7.3 Bireysel harici teknik denetçi ve harici teknik uzman/ Helal İslami işler uzmanı kullanımı
ISO/IEC 17021:2011 Madde 7.3’de verilen tüm gereklilikler uygulanır. Buna ek olarak, bireysel teknik uzmanlar için olan tüm gereklilikler de Helal İslami işler uzmanlarına uygulanır.
- 7.4 Personel kayıtları
ISO/IEC 17021:2011 Madde 7.4’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 7.5 Dış kaynak kullanımı
ISO/IEC 17021:2011 Madde 7.5’de verilen tüm gereklilikler ve aşağıdakiler uygulanır:
- 7.5.1 Bir Helal belgelendirme kuruluşu Helal belgelendirme ile ilgili işi (örn. Denetleme, test veya muayene) dış kaynak kullanarak harici bir kişi veya kuruma yaptırmaya karar verirse, gizlilik ve çıkar çatışması dahil olmak üzere düzenlemeleri kapsayan uygun şekilde belgelenmiş bir anlaşma düzenlenecektir.

7.5.2 Helal belgelendirme dokümanları

- a) Dış kaynak kullanımı yapılmış işin tam sorumluluğunu alacak ve Helal belgelendirmenin verilmesi, sürdürülmesi, uzatılması, askıya alınması veya geri alınması için sorumluluğunu koruyacaktır;
- b) Dışarıdan sağlanan kişi veya kurumun yetkin ve işbu standardın ve test, muayene veya diğer teknik faaliyetlerle ilgili diğer belgelerin ilgili hükümlerine uygun olduğundan ve Helal ürünün/ hizmetin tasarım veya üretim sürecine, tarafsızlığın etkilenebileceği şekilde, doğrudan veya işvereni vasıtasıyla dahil olmadığından emin olmalıdır; ve
- c) Başvuranın, dış kaynak kullanımı için onayını alacaktır.

8. BİLGİLENDİRME GEREKLİLİKLERİ

ISO/IEC 17021:2011 Madde 8'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.

Belgelendirme dokümanları, hangi faaliyet veya ürünün belgelendirildiğini, sektörlere atıfta bulunarak (bkz Ek A) detaylarıyla açıklayacaktır.

8.1 Kamuya açık bilgiler

ISO/IEC 17065:2012 Madde 4.6'da verilen tüm gereklilikler uygulanır.

8.2 Helal belgelendirme dokümanları

ISO/IEC 17065:2012 Madde 7.7'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.

8.3 Belgelendirilmiş müşteriler dizini

ISO/IEC 17021:2011 Madde 8.3 ve ISO/IEC 17065:2012 Madde 8.7'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.

8.4 Helal belgelendirmeye referans ve Helal işaret/ lisanslarının kullanımı

ISO/IEC 17021:2011 Madde 4.1.3'te verilen tüm gereklilikler uygulanır.

8.4.1 Helal belgelendirme kuruluşunun, lisansların, Helal belgelerinin ve Helal uygunluk işaretlerinin sahipliği, kullanımı ve sunumu üzerinde gerekli kontrolü olacaktır.

8.4.2 Helal belgelendirme kuruluşu tarafından izinli Helal belgelerinin ve işaretlerinin kullanımı ile ilgili kılavuz bilgiler ilgili standarttan edinilebilir.

8.4.3 Helal belgelendirme sistemine yanlış şekilde yapılan referanslar, veya lisansların, Helal belgelerinin veya işaretlerinin reklam, katalog, vb. yerlerde yanlış yönlendirici şekilde kullanılması halinde gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.

8.4.4 Helal belgelerini yenilemeyen Helal belgesi sahipleri, tesislerinde veya üretilmiş Helal ürünlerde/ hizmetlerde veya sebze meyve dükkanlarında veya süpermarketlerinde Helal işaretini kullanamazlar.

8.4.5 Helal işareti, onaylı standartta belirtilen gerekli özellikleri karşılamalıdır.

8.4.6 Helal işareti, tüm belgelendirilmiş Helal ürünlerin üzerine okunaklı şekilde basılmalıdır ve her bir kutu/pakette etiketlenmelidir.

- 8.4.7 Firmalar, işaretin orijinal özellikleri değişmeyecek şekilde paketlerine uygun şekilde renkli işaretleme yapabilirler.
- 8.4.8 Helal işareti/ belgesi, belgelendirilmiş restoranın sadece girişinde gösterilmelidir.
- 8.4.9 Belge sahibi, verilmiş olan Helal belgesini kısmen ve/ veya geçerliliğini etkileyecek şekilde çoğaltamaz, Helal belgesinin asıl nüshalarında veya fotokopi nüshalarında değişiklik yapamaz. Helal belgelendirme kuruluşunun onayı ve kontrolü olmaksızın belgenin ve/veya test raporlarının diğer dillere çevirisini yapamaz.
- 8.5 Gizlilik
ISO/IEC 17021:2011 Madde 8.5'te verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 8.6 Bir Helal belgelendirme kuruluşu ile müşterileri arasında bilgi alışverişi
ISO/IEC 17021:2011 Madde 8.6'te verilen tüm gereklilikler uygulanır.
9. SÜREÇ GEREKLİLİKLERİ
- 9.1 Genel gereklilikler
- 9.1.1 Helal belgelendirme kuruluşu, Helal ürünün/ hizmet kategorileri (örn. birinci aşama (ham madde veya ara ürün) üretimi, gıda işleme, ambalaj malzemesi üretimi, vb.), ve Ek A'ya göre sektörler açısından belgelendirme kapsamını kesin olarak tanımlar. Helal belgelendirme kuruluşu, nihai ürünlerin Helal gerekliliklerini etkileyen süreçler, sektörler, ürünler veya hizmetler söz konusu olduğunda bu süreç, sektör, ürün veya hizmet kısmını belgelendirme kapsamı haricinde tutamaz.
- 9.1.2 Helal belgelendirme kuruluşu, denetleme ekibinin, işletmeyi, temsili sayıda kapsam dahilindeki ürün hatları, kategorileri ve sektörleri üzerinde çalışırken denetleyebilmesi için denetleme günü, saati ve mevsimi belirleyeceği bir süreci bulur. Eğer belgelendirme konusu Helal ürün belgelendirmesi ise, Helal belgelendirme kuruluşu, üretilen veya teklif edilen ürünün Helal durumuna ilişkin tüm laboratuvar analizlerinin sonuçlarını inceleyecektir.
- 9.1.3 Denetim programında, iki aşamalı başlangıç denetlemesi, ilk ve ikinci yıllarda gözetim denetimi, ve belgelendirmenin sona ermesinden önce üçüncü senede yeniden belgelendirme denetlemesini içerir. Üç senelik belgelendirme döngüsü, belgelendirme veya yeniden belgelendirme kararı ile başlar. Denetim programının ve devamındaki değişikliklerin belirlenmesinde, müşterinin işletme boyutu, yönetim sisteminin kapsam ve karmaşıklığı, ürünler, ve süreçler ve bunların yanı sıra yönetim sisteminin seviyesinin gösterilen etkililiği ve önceki tüm denetimlerin sonuçları dikkate alınır. Bir helal belgelendirme kuruluşu, müşteriye hali hazırda verilmiş belgelendirmeyi, veya diğer denetimleri dikkate aldığı anda, denetim programına yapılan tüm değişikliklerin nedenlerini belirtmek ve kaydetmek için güvenilir ve yeterli bilgi toplayacaktır. Helal belgesi üç sene boyunca geçerlidir ve işletmenin, onaylı standart ve helal gerekliliklerine uygun olmadığı tespit edildiği herhangi bir zamanda bu belge askıya alınır veya iptal edilir.
- 9.1.4 ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.1.2 ile 9.1.3 arasında verilen tüm gereklilikler uygulanır.

9.1.5 Helal belgelendirme kuruluğu, müşterinin ürününün/ hizmetinin ve/veya GGYS (Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi)nin tam ve etkili şekilde denetiminin planlanması ve gerçekleştirilmesi için gerekli süreyi belirleyeceği her bir müşterisi için denetim zamanını kararlaştırma için belgelendirilmiş prosedürleri olacaktır. Helal belgelendirme kuruluğu, tarafından belirlenen denetim zamanı ve bu zamanı belirlemenin nedenleri kaydedilecektir. Denetim zamanının belirlenmesinde, Helal belgelendirme kuruluğu Ek B ve aşağıdaki hususları dikkate almalıdır:

- a) Onaylı Helal standardının gerekenleri;
- b) İşletmenin boyutu ve karmaşıklığı;
- c) Teknolojik ve mevzuata ilişkin içerik;
- d) Üretim veya süreç kapsamına dahil edilen dışarıdan alınan faaliyetler;
- e) Önceki denetim(ler)in sonuçları;
- f) Alan sayısı veya çok alanlı olan yapıların sayısı.

9.1.6 Ayrı ayrı değerlendirilecek ve belgelendirilecek çok alanlı işletmelerin her bir alanı.

9.1.7 ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.1.6'dan 9.1.9'a kadar ve ISO/IEC 17065:2012 Madde 7.4.'de arasındaki tüm hükümler uygulanacaktır.

9.1.8 Helal belgelendirme kuruluğu her bir denetim için yazılı rapor hazırlar. Rapor, ISO 19011'de verilen ilgili kılavuz bilgilere göre hazırlanır. Denetim ekibi geliştirme fırsatlarını tanımlayabilir ancak danışmanlık olarak algılanabilecek şekilde belirli çözümler tavsiyesinde bulunamaz. Denetim raporunun sahipliği Helal belgelendirme kuruluğu tarafından korunacaktır.

Eğer ürün/ hizmet gıda – zinciri operasyonunda ise, rapor, GGYS ile ilgili referansları da içerecektir.

9.1.9 ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.1.11 ile 9.1.15 arasındaki ve ISO/IEC 17065:2012 Madde 7.5 ile 7.6 arasındaki tüm hükümler uygulanacaktır.

9.2 İlk denetim ve Helal belgelendirmesi

9.2.1 Uygulama

- a) ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.2'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- b) Helal belgelendirme kuruluğu, Helal belgesine başvuru yapanların, yasal durumları/ hukuki varlıkları ile ilgili, ham maddeler, operasyonları, ürün güvenlik yönetim sistemi ile ilgili konularda, HACCP çalışmaları hakkında, vardiya sayıları ve her bir vardiyada çalışan sayısı hakkında vb. detaylı bilgiler sunmasını ister.

9.2.2 Başvurunun incelenmesi

ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.2'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.

NOT – Denetim esnasında uygunsuzlukların tespit edilmesi halinde, ürün/ hizmet sahibi, başvurusunu yenilemeden önce, denetimde tespit edilen uygunsuzlukları tamamen giderdiğini beyan eder. Başarısız bir belgelendirme süreci olması halinde, yeni başvuru ancak müşterinin bu yönde bir beyanda bulunması ile kabul edilebilir. Eğer belgelendirme için ilk başvuru başarısız olursa, ve müşteri başka bir belgelendirme kuruluğuna gitmek istiyorsa, başvuru sahibi, ilk belgelendirme başvurusuna ilişkin detaylı bilgiyi hazır bulunduracaktır.

9.2.3 İlk Helal belgelendirme denetimi

Helal ürün/ hizmet/ yönetim sisteminin ilk belgelendirme denetimi, iki aşamada gerçekleştirilir:

9.2.3.1 Aşama 1 denetim

9.2.3.1.1 ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.3.1.1’de verilen tüm gereklilikler, ve aşağıdakiler uygulanır:

Dış kaynaklı kontrol önlemleri uygulandığında, aşama 1 denetimde, kontrol önlemleri birleşiminin işletme için uygun olup olmadığına ve Helal standartlarının gerekenlerine uyup uymadığına karar vermek için Helal gereklilikleri ve/veya ürün güvenliği sistemi dahilindeki belgeleri inceler.

Ulusal veya uluslararası mevzuatlara uygunluğa ilişkin bilgi toplanırken, ilgili izinler alınmış olmalıdır.

9.2.3.1.2 Aşama 1 denetimin amacı; işletmenin gıda güvenliği tehlike teşhisi, analizi, HACCP planı ve PRPleri (ön koşullu programları), politika ve amaçları, ve özellikle, işletmenin denetime hazır olma durumu kapsamında ürün güvenliği yönetim sistemine yönelik anlayış geliştirerek planlama aşama 2 denetim için bir örnekleme ve açıklama sunmaktır; işletmenin denetime hazır olma durumu için;

- a) İşletmenin işe uygun ön koşullu programları ne ölçüde tanımladığı (örn. mevzuata ve yasalara ilişkin gereklilikler),
- b) Ürün güvenlik yönetim sisteminin, işletmenin güvenlik tehlikelerinin tanımlanması ve değerlendirilmesi yöntem ve süreçlerini ve takibi kontrol önlemleri seçimi ve sınıflandırmasını (birleşimi) ne ölçüde içerdiği,
- c) Güvenlik mevzuatının, işletmenin ilgili sektör(ler) için ne ölçüde mevcut olduğu,
- d) Ürün güvenlik yönetim sisteminin, işletmenin güvenlik politikasının başarılması için ne derecede tasarlandığı,
- e) Ürün güvenlik yönetim sistemi uygulama programının denetim için ne derecede uygun olduğu (aşama 2),
- f) Doğrulama, onaylama ve geliştirme programlarının, ürün güvenliği yönetim sistemi standardı gerekliliklerine ne derecede uygun olduğu,
- g) Ürün güvenliği yönetim sistemi belgelerinin ve düzenlemelerinin dahili iletişim ve tedarikçiler, müşteriler ve ilgili taraflarla iletişim için ne derecede hazır olduğu, ve
- h) Revizyon gerektiren tüm ek belgeler, ve/veya önceden edinilmesi gereken bilgiler, incelenecektir.

9.2.3.1.3 Helal belgelendirme için, aşama 1 denetimi, yukarıda belirtilen amaçların gerçekleştirilebilmesi için ürün veya hizmetin karmaşıklığına göre Helal belgelendirme kuruluşu tesislerinde veya başvuru sahibinin işletme tesislerinde gerçekleştirilebilir.

- a) A, B, G, H, I, J ve K kategorilerinde (bkz Ek A), aşama 1 denetimin yerinde yapılması gerekli değildir. Ancak, yerinde denetim gerçekleştirmek denetim ekibinin takdirindedir. C, D, E, F, L, M ve N kategorilerinde (bkz Ek A), aşama 1 denetimin yerinde yapılması zorunludur.
- b) Aşama 1 denetimin yerinde yapılmaması durumunda, aşama 1 denetiminin süresi toplam denetim süresinin %20'sini geçemez (bkz Ek B). Yerinde bir çalışmayı içerdiğinde, aşama 1 denetimin süresi toplam denetim süresinin %30'unu geçemez (bkz Ek B).
- 9.2.3.1.4 ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.3.1.2'de belirtilen tüm gereklilikler uygulanır. Başvuru sahibi, aşama 1 denetimin sonuçlarının, aşama 2 denetimin ertelenmesi veya iptal edilmesine yol açabileceği hakkında bilgilendirilmelidir.
- 9.2.3.1.5 Ürün güvenliği yönetim sisteminin, aşama 1 denetim esnasında denetlenen ve tam olarak uygulandığına, etkili ve gerekliliklere uygun olduğuna karar verilen herhangi bir kısmı aşama 2 denetimde tekrar denetlenmeyebilir. Ancak, Helal belgelendirme kuruluşu ürün güvenliği yönetim sisteminin hali hazırda denetlenmiş kısımlarının belgelendirme gerekenlerine uygunluğunun devam ettiğinden emin olmalıdır. Bu durumda, aşama 2 denetim raporuna bu bulgular dahil edilmeli ve uygunluğun aşama 1 denetimde sağlandığını açıkça belirtilmelidir.
- 9.2.3.1.6 ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.3.1.3'de belirtilen tüm gereklilikler uygulanır. Aşama 1 ve 2 denetimler arasındaki sürenin makulen 6 aydan daha uzun olmaması beklenir. Eğer daha uzun bir araya ihtiyaç varsa, aşama 1 denetimi tekrarlanır.
- 9.2.3.2 Aşama 2 denetim
ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.3.2'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 9.2.4 İlk Helal belgelendirme denetim sonuçları
ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.4'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 9.2.5 İlk helal belgelendirme verilmesi için bilgiler
ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.2.5'de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 9.2.6 Numune alma
- 9.2.6.1 Gerektiğinde, denetim ekibi, gerekli muayene ve testlerin gerçekleştirilmesi için ürün/hizmet tesisinden yeterli miktarlarda numune alacaktır.
- 9.2.6.2 Eğer Helal ürünlerin belgelendirilmesi, Helal üründen alınan partilerin test edilmesine/incelenmesine dayanıyorsa, belirtilen güvenilirlik düzeylerinde istatistiksel olarak kanıtlanmış teknikler kullanan tanımlı numune alma düzenine uygun şekilde gerçekleştirilir. Numune alma gerekenlerinin belirtilmesinde, Helal belgelendirme kuruluşu, numunelerin seçilmesi ve kontrolü için izlenebilirlik sağlayacak ve numunelerin Helal üretimi temsil ettiklerini temin edecek belgelendirilmiş prosedürler oluşturur.
- 9.2.6.3 Denetim ekibi tarafından alınan numuneler, ISO/IEC 17025 kapsamında akredite veya Helal yetkili kuruluşun onayı ile tanınmış olan laboratuvara analiz için gönderilir.

- 9.2.7 Muayene ve testler
- 9.2.7.1 Helal ürün/hizmete yapılacak muayeneler ve testler, Helal ürün/hizmetin gerekliliklerine ve ulusal ve/veya bölgesel veya uluslararası yasal hükümlere uygun şekilde belirlenir.
- 9.2.7.2 Muayeneleri ve/veya analizleri yürütecek laboratuvarlar, ISO/IEC 17025 kapsamında akredite veya Helal yetkili kuruluşu tarafından onaylı olacaktır.
- 9.2.7.3 Bağımsız test tesisleri mevcut değilse, Helal belgelendirme kuruluşu, belirtilen kontrollerin, tedarikçinin test tesislerinde mevcut olduğundan, ve elde edilen sonuçlarda güven sağlayacak şekilde idare edilip kayıtların bu güveni doğrular nitelikte erişilir olduklarından emin olmalıdır.
- 9.3 Gözetim faaliyetleri
- ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.3 ve ISO/IEC 17065:2012 Madde 7.9 – 7.10’da belirtilen gereklilikler ve aşağıdakiler uygulanır:
- 9.3.1 Helal belgelendirme kuruluşu, ISO/IEC 17021, Madde 9.3.2.2 uyarınca, Helal ürün/hizmetin, belgelendirmenin gerçekleştirildiği Helal ürün/hizmet standardındaki gerekliliklere devamlı uygunluğunu sağlamak için gerekli gördüğü, ve söz konusu Helal ürün/hizmetin yapısını, belgelendirme gerekenlerini, ve Helal ürün/hizmet veya tesislerinde tespit edilen her türlü uygunsuzlukları veya belgelendirilmiş Helal ürün/hizmete ilişkin şikayetleri dikkate alarak belirlediği aralıklarla gözetim gerçekleştirir.
- 9.3.2 Helal ürün/hizmet tesisleri denetlenirken ve eğer Helal ürün/ hizmet güvenliğini doğrudan etkileyen uygunsuzluklar tespit edilirse, bu durumda numuneler gözetim maksatlı alınabilir.
- 9.3.3 Her durumda, gözetim sonucunda verilen raporlara ilişkin süreçler karar alıcı(lar) tarafından belirlenir.
- 9.4 Yeniden belgelendirme
- ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.4’te verilen tüm gereklilikler ve aşağıdakiler uygulanır:
- 9.4.1 Helal belge sahipleri (belgelendirilmiş işletme), mevcut Helal belgesinin bitiş tarihinden altı (6) ay önce yeniden belgelendirme veya yenileme başvurusunda bulunmalıdır.
- 9.4.2 Belgelerini yenilemeyen Helal belge sahipleri, tesislerinde veya ürünlerde Helal işaretini kullanamazlar.
- 9.5 Özel denetimler
- ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.5’te verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 9.6 Helal belgesinin askıya alınması, iptal edilmesi veya kapsamının azaltılması
- ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.6’da ve ISO/IEC 17065:2012 Madde 11.7’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.

- 9.7 İtiraz ve şikayetler
ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.7 ve 9.8’de, ISO/IEC 17065:2012 Madde 13.7’de belirtilen tüm gereklilikler ve aşağıdakiler uygulanır.
- 9.7.1 Helal belgelendirme hizmetlerine ilişkin itiraz ve şikayet durumlarında başvurular, Helal belgelendirme kuruluşuna yapılacaktır. İtiraz ve şikayet için bir komite oluşturularak bu tür durumları çözmekten ve ilgili partileri bilgilendirmekten sorumlu olacaktır.
- 9.7.2 Bu komitenin üyeleri, Helal belgelendirmenin, şikayet veya itiraza ilişkin herhangi bir aşamasından ayrı olacaktır.
- 9.7.3 Bu komite minimum üç (3) kişiden oluşur ve bunlardan en azından biri, bir Helal İslami işler uzmanı olacaktır.
- 9.7.4 Belgeli bir Helal ürün/hizmete ilişkin müşteri şikayetleri, Helal belgelendirme kuruluşu tarafından incelenir ve kuruluş, gerekli soruşturmaları yapmakla sorumludur. Bu değerlendirmelerin sonucunda, şikayet makul bulunduğu takdirde belge sahibinin, sözleşmenin ilgili hükümleri kapsamındaki zarar(lar) için telafi yapması gerekmektedir.
- 9.8 Başvuru sahiplerinin ve müşterilerin kayıtları
ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.9 ve ISO/IEC 17065:2012 Madde 8.7’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
10. BELGELENDİRME KURULUŞLARI İÇİN YÖNETİM SİSTEMİ GEREKLİLİKLERİ
- 10.1 Genel
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.1’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 10.2 Yönetim sistemi kılavuzu
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.2’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 10.3 Belgelerin kontrolü
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.3’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 10.4 Kayıtların kontrolü
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.4’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 10.5 Yönetim incelemesi
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.5’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 10.6 Dahili denetimler
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.6’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 10.7 Düzeltici eylemler
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.7’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.
- 10.8 Önleyici eylemler
ISO/IEC 17021:2011 Madde 10.3.8’de verilen tüm gereklilikler uygulanır.

Ek A
(Normatif)

Helal ürün/ hizmet kategorilerinin sınıflandırılması

Helal belgelendirme kuruluşu, aşağıdakiler için Tablo A.1'i kullanır.

- a) İşinin kapsamını tanımlamak için,
- b) Bu belirli kategori veya sektör için gerekli olan, denetçilerinin teknik yeterliliklerini (eğer varsa) tanımlamak için, ve
- c) Uygun kalifiye denetim ekibi seçmek için.

Tablo A.1'de verilen örnekler teferruatlı olmamakla birlikte, ilgili konuların sadece bir göstergesidir. Verilen müşteri organizasyonunun kapsamı bir kategoriden fazlasını kapsayabilir.

Tablo A.1 – Helal ürün/ hizmet kategorileri

Kategori kodları	Kategoriler	Sektör örnekleri
A	Çiftçilik 1 (Hayvanlar)	hayvanlar, balık, yumurta üretimi, süt üretimi, arıcılık, balıkçılık, avcılık,
B	Çiftçilik 2 (Bitkiler)	meyveler, sebzeler, tahıllar, baharatlar, bahçe ürünleri
C	İşleme 1 (Kısa ömürlü hayvan ürünleri)	çiftçilikten sonraki tüm faaliyetleri kapsar: hayvan kesimi, kümes hayvanları, yumurta, sür ve balık ürünleri, gibi
D	İşleme 2 (Kısa ömürlü bitkisel ürünler)	taze meyvelerden taze meyve suları, korunmuş meyveler, taze sebzeler, korunmuş sebzeler
E	İşleme 3 (Oda sıcaklığında uzun raf ömrü olan ürünler)	konserve ürünler, bisküviler, atıştırmalıklar, yağ, içme suyu, içecekler, makarna, un, şeker, tuz
F	Yem üretimi	hayvan yemi, balık yemi
G	Gıda servisi	oteller, restoranlar
H	Dağıtım	perakende satıcılar, mağazalar, katalog satışı yapan satıcılar
I	Hizmetler	su temini, temizlik, atık su, atık bertarafı, ürün geliştirme, süreç ve ekipman, veterinerlik hizmetleri, İslami finansal hizmetler
J	Taşıma ve depolama	ulaştırma ve depolama
K	Ekipman üretimi	endüstriyel ekipman, otomat makinası
L	Kimyasal ve biyokimyasal üretim	gıda takviyeleri, besin katkı maddeleri, temizlik maddeleri, işleme yardımcıları, mikroorganizmalar
M	Paketleme ve ambalaj malzemesi üretimi	paketleme ve ambalaj malzemesi
N	Diğer malzemelerin üretimi	kozmetik, tekstil, deri ürünleri, vb.

Ek B (Bilgi maksatlı)

Asgari Denetim Süresi

B.1 Genel

Her bir tesis için Madde 9.1.5'in gerektirdiği şekilde denetim süresini kararlaştırırken, Helal belgelendirme kuruluşu Tablo B.1'de verilen ilk belgelendirme için gerekli tesiste yerinde geçirilecek asgari süreyi dikkate almalıdır. Asgari süreye, ilk belgelendirme denetiminin aşama 1 ve aşama 2si dahildir (bkz Madde 9.2.3), ancak denetimin hazırlanması ve denetim raporunun yazılması için gereken süreler dahil değildir.

Asgari denetim zamanı, yalnızca bir HACCP çalışması içeren bir Gıda Sistem Yönetimleri Sisteminin denetimi için oluşturulur. Bir HACCP çalışması, benzeri tehlikelere ve benzeri üretim teknolojisine, ve alakalı olduğunda, benzeri depolama teknolojisine sahip ürün/ hizmet grubu için bir tehlike analizine karşılık gelmektedir. Asgari gözetim denetim zamanı, ilk belgelendirme denetim zamanının üçte biri olmalı, asgari olarak da yarım denetim günü olmalıdır. Asgari yenileme süresi ise ilk belgelendirme denetimi süresinin, üçte ikisi olmalı ve asgari olarak yarım denetim günü olmalıdır.

İlgili belgelendirilmiş yönetim sisteminin bulunmaması halinde, denetim için ek süre verilmelidir. Alakalı olarak düşünülme üzere, bir yönetim sistem sertifikası, alakalı ürün/ hizmet için gıda güvenliğini kapsamalıdır.

Çalışan sayısı, tam zamanlıya eşdeğer (TZE) çalışanların sayısı olarak ifade edilmelidir. Belirli kategoriler, çoklu tesis numune alınma tabidir (ISO/IEC 17021:2011 Madde 9.1.5.2'ye bakınız) ve bu, denetim zamanı hesaplanırken dikkate alınmalıdır.

Diğer faktörler asgari denetim zamanının artırılmasını gerektirebilir (örn. ürün tiplerinin sayısı, ürün hattı sayısı, ürün geliştirme, Kritik Kontrol Noktası sayısı, operasyonel ön koşullu program sayısı, yapı alanı, alt yapı, kurum içi laboratuvar testi, çevirmen ihtiyacı).

B.2 Asgari ilk belgelendirme denetim zamanının hesaplanması

B.2.1 Tek tesis için asgari denetim zamanı,

$$Ta: Ta = B + H + (PV + FTE)*CC$$

B, yerinde denetim zamanı temeli

H, her bir ek HACCP çalışması için ve sadece gıda zincirindeki ürün/ hizmet için uygulanan denetim günleridir

PV, ürün çeşitliliği için denetim günleri

TZE, çalışan sayısı başına denetim günleri

CC, proses veya üretim karmaşıklık sınıfı için çarpan olarak faktördür

B.2.2 Her bir ek saha için asgari denetim zamanıdır,

$$Tasv: Tasv = Ta * 50/100$$

Tablo B.1 Asgari ilk belgelendirme denetim zamanı

Kategori (Bkz Ek A)	B Temel yerinde denetim zamanı (denetim günleri olarak)	H* Her bir ek HACCP Çalışma için (denetim günleri olarak)	TZE Çalışanların sayısı (denetim günleri olarak)	CC Karmaşıklık sınıfı (faktör, çarpan)	PV** Ürün Zenginli ği (denetim günleri olarak)	Tasv Ziyaret edilen her ek saha için (denetim günleri olarak)
A	1.0	0.25	1 - 19 = 0.5 20 - 49 = 1.0 50 - 79 = 1.5 80 - 199 = 2.0 200 - 499 = 2.5 500 - 899 = 3.0 900 - 1299 = 3.5 1300 - 1699 = 4.0 1700 - 2999 = 4.5 3000 - 5000 = 5.0 > =5000 = 5.5	Düşük CC= 1	1 - 3 = 0.25 4 - 6 = 0.50 7 - 10 = 0.75 11 - 20 = 1 > 20 = 2	Asgari yerinde denetim süresinin %50si
B	1.0	0.25				
C	1.75	0.50				
D	1.25	0.50		Orta CC= 1.25		
E	1.75	0.50				
F	1.75	0.50		Yüksek CC= 1.50		
G	1.25	0.50				
H	1.25	0.50		Çok yüksek CC= 1.75		
I	1.25	0.25				
J	1.25	0.25				
K	1.25	0.25				
L	1.75	0.50				
M	1.25	0.25				
N	1,75	0.50				

* H sadece gıda zincirindeki ürünler/ hizmetler için uygulanır.

** PV sadece ürünler için kullanılır, hizmetler için kullanılmaz.

Tablo B1, bir işletmenin, Helal belgelendirme denetim zamanını temel olarak etkileyen prosesler veya ürünlerin yapılarının aşağıdaki dört birincil karmaşıklık sınıflarına dayanır, bunlar şu şekildedir:

- Çok yüksek – önemli mahiyette çok geniş sayıda detaylı alt prosesler (tipik olarak, oldukça önemli ve Helal hususunda olmayan riskleri olan üretim veya işleme yapan tipte işletmeler. Çok çeşitli prosesler veya alt prosesler, veya çok sayıda ham madde veya girdisi olan, Helal hususlarında potansiyel olarak yüksek risklere sahip ürün veya hizmet sektörlerini kapsar);
- Yüksek – önemli mahiyette çok sayıda prosesler (tipik olarak, önemli ve Helal hususunda olmayan riskleri olan üretim veya işleme yapan tipte işletmeler. Çok sayıda prosesleri olan, Helal hususlarında potansiyel olarak yüksek risklere sahip ürün veya hizmet sektörlerini kapsar);
- Orta - önemli mahiyette ortalama sayıda prosesler (tipik olarak, üretim veya hizmet işletmeleri. Ortalama potansiyel Helal-olmayan riskleri olan ürün ve hizmetleri kapsar.);
- Düşük – önemli mahiyette az sayıda prosesler (tipik olarak, az önemli mahiyette işletmeler. Helal-olmayan risk potansiyeli düşük ürün ve hizmetleri kapsar.);

Tablo B1, yukarıdaki dört karmaşıklık sınıfını kapsar. Tablo B2, yukarıdaki dört karmaşıklık sınıfı ile tipik olarak bu sınıflara girebilecek sanayi sektörleri arasında bağlantı sağlar.

Helal belgelendirme kuruluşu belirli bir sektördeki işletmelerin hepsinin daima aynı karmaşıklık sınıfına giremeyeceğinin farkında olmalıdır. Helal belgelendirme kuruluşu, sözleşme inceleme prosedüründe, karmaşıklık sınıfına karar verirken işletmenin özel faaliyetlerinin dikkate alındığından emin olmak için esnekliğe müsaade etmelidir. Örneğin, kimyasal üretim sektöründe birçok işletmenin “yüksek karmaşıklıkta” sınıflandırılması gerekiyor gibi görünse de, kimyasal reaksiyonu ve/ veya fazla sayıda veya riskli ham maddeleri, ve/ veya ileri işleme olmayan bir karışımı olan bir işletme, “orta” veya hatta “düşük karmaşıklık” olarak sınıflandırılabilir.

Bir işletmenin sistemine, proseslerine ve ürünlerine/hizmetlerine yapılan tüm atıflar dikkate alınmalı, ve etkili bir denetim için yüksek veya düşük denetim süresini belirleyecek faktörler için adil bir düzenleme yapılmalıdır. Ek faktörler, eksiltici faktörler ile dengelenebilir. Tablo B1 ve B2’deki denetim süresine ayarlamaların yapıldığı her durumda, değişikliğin nedenlerini izah etmek için yeterli kanıt ve kayıtlar bulundurulmalıdır.

Tablo B.2 – İş sektörleri ile karmaşıklık sınıfları arasındaki bağlantı örnekleri.

Karmaşıklık Sınıfı	İş Sektörü
Çok yüksek	“Başka yerde sınıflandırılmamış” kimyasallar ve tıbbi ürünler, işlenmiş et ürünleri, genetiği değiştirilmiş ürünler, gıda katkı maddeleri, biyo kültürler, kozmetikler, işleme yardımcıları ve mikroorganizmalar.
Yüksek	Kesim hayvanları ve kanatlı, peynir ürünleri, bisküviler, atıştırma ürünleri [çerezler], yağ, içecekler, oteller, restoranlar, diyet takviyeleri, temizlik malzemeleri, paketleme ve ambalaj malzemeleri, tekstil.
Orta	Süt ürünleri, balık ürünleri, yumurta ürünleri, arıcılık, baharatlar, bahçe ürünleri, korunmuş meyve ve sebzeler, konserve ürünler, makarna, şeker, hayvan yemi, balık yemi, su kaynağı, ürün, proses ve ekipman geliştirme, veterinerlik hizmetleri, proses ekipmanı, otomatlar, deri ürünleri.
Düşük	Balık, yumurta üretimi, süt üretimi, balıkçılık, meyveler, sebzeler, tahıl, taze meyveler ve meyve suları, içme suyu, un, tuz, perakendeciler, mağazalar, katalogdan satış yapan toptancılar, taşıma ve depolama.